

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری:

نام آزمون: دین و زندگی پایه دهم انسانی

تاریخ آزمون:

۱ امام علی (ع) زیرک ترین انسان را چه کسی می داند و چگونه؟

۲ اعمال چه کسانی معیار و میزان سنجش اعمال قرار می گیرد و چرا؟

۳ چرا در مرحله اول قیامت، تغییرات مربوط به آسمانها و زمین گسترده و وسیع است؟

۴ در ترجمه آیات زیر بیندیشید و براساس آن به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱- «و هر کس که نسبت به عهده که با خدا بسته وفا کند، به زودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.» (فتح، ۱۰)

۲- «کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می فروشند آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی گوید و

به آنان در قیامت نمی نگرد و آنها را (از گناه) پاک نمی سازد و عذاب دردناکی برای آنهاست.» (آل عمران، ۷۷)

۳- «به پیمانی که با من بسته‌اید وفا کنید تا من نیز به پیمان شما وفا کنم.» (بقره، ۴۰)

الف) آنان که در زندگی پیمان‌های خود را می شکنند به چه عاقبتی دچار می شوند؟

۱-
۲-

۳-
۴-

ب) عمل به عهد و پیمان‌های خود با خدا، چه ثمراتی دارد؟

۱-
۲-

۵ برای گام برداشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، شایسته است چه اقداماتی را انجام دهیم؟

۶ سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان چیست؟

۷ با دقت در ترجمه این آیه، بگویید کدام یک از دلایل امکان معاد مفهوم می گردد؟

«خداست که با خدا را می فرستد تا ابر را برانگیزند. سپس آن ابر را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان [وسیله] پس از مرگش زندگی

بخشیدیم. زنده شدن قیامت نیز چنین است.»

۸ چه رابطه‌ای میان «توانایی‌ها و سرمایه‌ها» و «هدف» وجود دارد؟

۹ درباره سرمایه اختیار و اراده توضیح دهید.

۱۰ از دقت در آیه ۱۳۴ سوره نساء:

«مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا
فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»
هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد
نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست،

افراد زیرک در برخورد با هدف اصلی و همچنین بهره‌های زندگی چگونه عمل می کنند؟

۱۱ چه رابطه‌ای میان «توانایی‌ها و سرمایه‌ها» و «هدف» وجود دارد؟

۱۲ قرآن کریم دو مورد از راه‌های کسب تقوا را و می داند.

۱۳ آیا در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده می شود، چرا؟

۱۴ چگونه فرشتگان الهی شاهدان و گواهان روز قیامت‌اند؟

۱۵ بهترین گواهان قیامت چه کسانی‌اند و چرا؟

۱۶ به بیان امام صادق (ع)، راه خنثی کردن همه توطئه‌ها چیست؟

۱۷ چگونه می شود انسان‌های بزرگی را که حدود ۱۴۰۰ سال قبل زندگی کرده‌اند، اسوه قرار داد؟

۱۸) قرآن کریم، چه کسی را به عنوان الگو معرفی می کند و درباره ایشان چه می فرماید؟

۱۹) برای حرکت در مسیر هدف، وجود چه کسانی ضروری است و چرا؟

۲۰) در جدول زیر، سه سخن از امام علی (ع) آمده است. در این سخنان تأمل کنید و آثاری که آن حضرت برای محاسبه بیان فرموده است، استخراج کنید.

پیام	حدیث
.....	۱- مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ وَقَفَّ عَلٰی عِيُوبِهِ و احاطه بذنوبه و استقال الذنوب و اصلح العيوب
.....	۲- ثَمَرَةُ الْمَحَاسِبِ صَلَاحُ النَّفْسِ
.....	۳- مَنْ حَاسَبَ نَفْسَهُ سَعِدَ

۲۱) بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده ایم، خوب است چه کار کنیم و چرا؟

۲۲) آیه شریفه «و اصبر علی ما اصابک ان ذلک من عزم الامور» که سفارش لقمان حکیم به فرزندش است را ترجمه کنید.

۲۳) آیه شریفه ۳۱ سوره آل عمران: «قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَ يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَ اللّٰهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ» را ترجمه کنید.

۲۴) بخشی از آثار محبت به خدا و راه های افزایش آن را نام ببرید.

۲۵) از تدبیر در آیات قرآن به دست می آید که وجود انسان از چند بُعد تشکیل شده است؟

۲۶) اولین پیامد مهم نگرش دوم در برخورد با مرگ، یعنی دیدگاه منکران معاد را بیان کنید.

۲۷) نترسیدن از مرگ توسط خداپرستان حقیقی سبب می شود که انجام چه کاری برای انسان آسان تر شود و در چه صورت انسان به استقبال شهادت برود و با شهادت خود چه چیزی را هموار کند؟

۲۸) افراد زیرک در برخورد با هدف اصلی و همچنین بهره های زندگی چگونه عمل می کنند؟

۲۹) چگونه هدفی می تواند، هدف کامل تر باشد؟

۳۰) ۴ مورد از توصیه های مهم هنگام عبادت را بنویسد.

۳۱) اگر انسان از علم خود به درستی استفاده نکند، به جای رستگاری چه نصیبش می شود؟

۳۲) امام صادق (ع) در پاسخ به مدعی زهد و پرهیز از دنیا که گفته بود جد شما اینگونه لباس ها را نمی پوشید، چه فرمودند؟

۳۳) پیشوایان ما به چه نوع آراستگی توجه داشتند؟

۳۴) خداوند زنان را بیش از مردان به نعمت آراسته است.

۳۵) نیاز به در دوره جوانی و جوانی جوانی نمود بیشتری دارد.

۳۶) زن کانون در خانواده است.

۳۷) یکی از جلوه های عفاف مربوط به و در جمع خانواده، همسالان و جامعه است.

۳۸) از توصیه های مهم، آراستگی در هنگام است.

۳۹) امام صادق (ع): خداوند و را دوست دارد و از نپرداختن به خود و خود را ژولیده نشان دادن، بدش می آید.

۴۰) آثار عشق و محبت به خدا را بنویسد.

۴۱) خداوند انسان با حیای باعفتی را که می ورزد، دوست دارد.

۴۲) اگر کسی بخواهد قلبش را حرم خدا کند، چه باید بکند؟

۴۳) پیروی از خداوند چه ارتباطی با دوستی با خدا دارد؟

۴۴) آثار محبت به خدا را فقط نام ببرید:

۴۵) سرچشمه بسیاری از تصمیم ها و کارهای انسان چیست؟

۴۶) کسی که دوستدار است، نمی تواند در مقابل زشتی ها و ستم ها سکوت کند.

۴۷) لا اله الا الله مرکب از یک و یک است.

۴۸) یعنی دشمنی با دشمنان خدا.

۴۹) بر دو پایه استوار است؛ تولی یعنی و تبری یعنی

۵۰) لازمه دوستی با خداوند است.

۵۱) ۳ شرط شکسته بودن نماز مسافر چیست؟

۵۲) ۴ مورد از مبطلات روزه را نام ببرید:

۵۳) میزان موفقیت انسان در رسیدن به هدف‌های بزرگ وابسته به چیست؟

۵۴) در چه صورتی کفاره جمع بر انسان واجب می‌شود؟

۵۵) روزه نمونه کامل تمرین و در برابر خواهش‌های دل است.

۵۶) خداوند تمامی احکام و دستورات را در جهت ما قرار داده است.

۵۷) از مهم‌ترین ثمرات روزه است.

۵۸) چرا نمی‌توان این خود ثابت را از ویژگی‌های بُعد جسمانی دانست؟

۵۹) با توجه به ترجمه آیه زیر بگویید شیطان از چه راه‌هایی انسان را فریب می‌دهد؟

« کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آن‌ها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فریفته است،»

۶۰) با توجه به ترجمه آیه زیر بگویید شیطان از چه راه‌هایی انسان را فریب می‌دهد؟

و شیطان، هر کاری را که [گناهکاران] می‌کردند، در نظرشان زینت داد،»

۶۱) با توجه به ترجمه آیه زیر بگویید شیطان از چه راه‌هایی انسان را فریب می‌دهد؟

«شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد،»

۶۲) یکی دیگر از انواع رابطه میان عمل و جزای آن، «نتیجه طبیعی خود عمل» است. با ذکر مثال توضیح دهید.

۶۳) از دقت در این حدیث پیامبر اکرم (ص): «برای تو ناچار هم‌نشینی خواهد بود که هرگز از تو جدا نمی‌گردد و با تو دفن می‌شود ... آن‌گاه که هم‌نشین در رستاخیز با تو برانگیخته می‌شود و تو مسئول آن هستی. پس دقت کن، هم‌نشینی که انتخاب می‌کنی، نیک باشد؛ زیرا اگر او نیک باشد، مایه انس تو خواهد بود و در غیر این صورت، موجب وحشت تو می‌شود. آن هم‌نشین، کردار توست». بگویید کدام یک از انواع رابطه میان عمل و جزای آن، دریافت می‌گردد؟

۶۴) از دقت در آیه شریفه ۱۰، سوره نساء: «انَّ الَّذِیْنَ یَاكُلُوْنَ اَمْوَالَ الْیَتَامِی ظُلْمًا اِنَّمَا یَاكُلُوْنَ فِی بُطُوْنِهِمْ نَارًا وَ سَیَصْلُوْنَ سَعِیْرًا» بگویید کدام یک از انواع رابطه میان عمل و جزای آن، دریافت می‌گردد؟

۶۵) هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می‌دهیم، کدام جنبه عمل و به چه صورت در جهان آخرت تجسم می‌شود؟

۶۶) با دقت در ترجمه آیات زیر بگویید هریک از آیات به کدام‌یک از ویژگی‌های عالم برزخ اشاره دارند؟

الف) «فرشتگان به کسانی که روح آنان را دریافت می‌کنند در حالی که به خود ظلم کرده‌اند، می‌گویند: شما در [دنیا] چگونه بودید؟ گفتند: ما در سرزمین خود تحت فشار و مستضعف بودیم.»

ب) «آنان که فرشتگان روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: سلام بر شما، وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام دادید.»

۶۷) یکی دیگر از انواع رابطه میان عمل و جزای آن، «تجسم خود عمل» است. آن را با ذکر مثال کاملاً توضیح دهید.

۶۸) «اینکه اگر کارگر در طول روز، کار معینی را انجام دهد، دستمزد مشخصی در برابر آن کار دریافت می‌کند، و همچنین اگر کسی مرتکب جرمی شود، مطابق با قوانین و مقررات به پرداخت جریمه نقدی یا زندان و نظایر آن محکوم می‌شود»، به ترتیب، کدام یک از انواع رابطه میان عمل و جزای آن بر آنها صدق می‌کند؟

۶۹) از دقت در این حدیث رسول خدا (ص): «هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردمی به آن سنت عمل می‌کنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم می‌گذارند، بدون اینکه از اجر انجام‌دهنده آن کم کنند و هر کس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردمی بدان عمل کنند، گناه آن را به حساب او نیز می‌گذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند»، چگونه مفهومی دریافت می‌گردد؟

- ۷۰ در کدام یک از رابطه‌ها، میان عمل و جزای آن است که انسان‌ها می‌توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند؟ مثالی ذکر کنید.
- ۷۱ نمونه‌هایی از اعمال ناشایستی که موجب سنگین شدن پرونده گناهان فرد، حتی پس از مرگ وی می‌شود را نام ببرید.
- ۷۲ از آیه شریفه ۱۳، سوره قیامت: «يُنَبِّئُ الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ»، کدام یک از آثار مفهوم می‌گردد؟
- ۷۳ آثار متأخر را با ذکر مثال تعریف کنید.
- ۷۴ دوزخیان به نهبانان جهنم رو می‌آورند تا آنها برایشان از خداوند تخفیفی بگیرند؛ چه گفت و گویی بین فرشتگان و دوزخیان صورت می‌گیرد؟
- ۷۵ آیه شریفه ۱۳، سوره قیامت: «يُنَبِّئُ الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ» را ترجمه کنید.
- ۷۶ چرا دوزخیان تقاضای بازگشت به دنیا را دارند و پاسخ قطعی خداوند به ایشان چیست؟
- ۷۷ چرا یکی از نشانه‌های تداوم ارتباط انسان با دنیا، با وجود مرگ و ورود به عالم برزخ، «بسته نشدن پرونده اعمال» است؟
- ۷۸ با تدبیر در ترجمه آیه زیر بگویید که اگر ما هم بخواهیم در زمره بهشتیان باشیم باید در دنیا چگونه زندگی کنیم؟
- «و شتاب کنید برای رسیدن به آموزش پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است و برای متقیان آماده شده است؛ همان‌ها که در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از خطای مردم می‌گذرند و خدا نیکوکاران را دوست دارد. و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی می‌شوند، یا به خود خشم می‌کنند، به یاد خدا می‌افتند و برای گناهان خود طلب آموزش می‌کنند.»
- ۷۹ دوستان و هم‌نشینان انسان در بهشت، چه کسانی هستند؟
- ۸۰ در بهشت انسان همیشه چگونه است و همواره چگونه احساس دارد؟
- ۸۱ بهشتیان چه چیزی را برای خود می‌بندند و از این رستگاری بزرگ مسرورند؟
- ۸۲ برخی از نشانه‌های شعور و آگاهی انسان در عالم برزخ را نام ببرید.
- ۸۳ هر یک از بهشتیان در کجای بهشت قرار می‌گیرند؟
- ۸۴ از هر دری چه کسانی برای استقبال به سوی بهشتیان می‌آیند و به ایشان سلام می‌کنند و چه می‌گویند؟
- ۸۵ درهای بهشت مخصوص چه کسانی است؟
- ۸۶ بهشت چند در دارد و چه کسانی از آن درها وارد می‌شوند؟
- ۸۷ بهشت آماده استقبال و پذیرایی از چه کسانی است و چون سر رسند، چه چیزی را به سوی خود گشوده می‌بینند؟
- ۸۸ به چه هنگام و چه کسانی را به سوی بهشت راهنمایی می‌کنند؟
- ۸۹ چرا یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود؟
- ۹۰ ویژگی‌های عالم برزخ را بیان کنید.
- ۹۱ پس از مرگ، گرچه بدن خود را از دست می‌دهد اما روح، همچنان به و ادامه می‌دهد.
- ۹۲ پس از مرگ، کدام دسته از فعالیت‌ها متوقف می‌شوند و این در حالی است که فرشتگان چه چیزی از وجود انسان را «توقی» می‌کنند؟
- ۹۳ یک دسته از شاهدان و گواهان، پیامبران و امامانند؛ چگونه شهادت ایشان را توضیح دهید.
- ۹۴ بر اساس آیات و روایات، شاهدان و گواهان روز قیامت چند دسته‌اند؟ نام ببرید.
- ۹۵ بر اساس آیات و روایات، در روز قیامت چه کسانی بر اعمال و رفتار انسان‌ها در پیشگاه خداوند شهادت می‌دهند؟
- ۹۶ عالم برزخ را تعریف کنید.
- ۹۷ از چه رو، تمام اعمال انسان در قیامت حاضر می‌شوند و انسان عین اعمال خود را می‌بیند؟
- ۹۸ نامه عمل را به ترتیب به کدام دست نیکوکاران و بدکاران می‌دهند؟
- ۹۹ چرا در مرحله دوم قیامت وقایعی رخ می‌دهد و آن وقایع کدامند؟ (به ترتیب)
- ۱۰۰ تنها چه کسانی‌اند که از وحشت روز قیامت در امان‌اند؟
- ۱۰۱ چرا قیامت اتفاق می‌افتد؟
- ۱۰۲ نوجوانی و جوانی، دوران تصمیم‌های بزرگ و سرنوشت‌ساز است، از این رو، در این دوره نیاز شدیدتری به چه چیزی حس می‌شود؟
- ۱۰۳ از چه رو، در دوره نوجوانی و جوانی، نیاز شدیدتری به توکل و اعتماد بر خداوند حس می‌شود؟

- ۱۰۴ در دوره نوجوانی و جوانی، نیاز شدید تری به چه چیزی حس می‌شود؟
- ۱۰۵ چگونه توکل‌کننده‌ای می‌داند که انسان باید در راستای راهیابی به نیازها و خواسته‌هایش، از ابزار و اسباب بهره جوید؟
- ۱۰۶ در چه صورت، خداوند کارهای ما را به بهترین وجه چاره خواهد کرد و آن چیزی را که حقیقتاً به نفع ما است پیش خواهد آورد؟
- ۱۰۷ آیا توکل کردن فقط به معنای گفتن جمله «خدا یا، بر تو توکل می‌کنم» است؟ چرا؟
- ۱۰۸ از دقت در آیه شریفه ۱۲۶، بقره: «وَ عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ عَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَ هُوَ شَرٌّ لَّكُمْ» چه مفهومی دریافت می‌گردد؟
- ۱۰۹ چرا انسان متوکل می‌داند که در صورت انجام وظیفه، هر نتیجه‌ای که به دست آید، به مصلحت اوست، گر چه خود به آن مصلحت آگاه نباشد؟
- ۱۱۰ انسان متوکل می‌داند که در صورت انجام وظیفه، چه چیزی به مصلحت اوست، گر چه خود به آن مصلحت آگاه نباشد؟
- ۱۱۱ انسان متوکل خداوند را چگونه می‌یابد و در عین عمل به وظایف، چه چیزی را به او واگذار می‌کند و خود را تحت چه چیزی قرار می‌دهد؟
- ۱۱۲ سرنوشت ابدی انسان‌ها بر چه اساس تعیین می‌شود؟
- ۱۱۳ پیامبر اکرم (ص) همواره از اهل بیت تحت چه عنوانی یاد کرده و چه سفارشی در این باره کرده‌اند؟
- ۱۱۴ یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه چه زمانی است و چرا؟
- ۱۱۵ یکی از اقدامات برای گام گذاشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت‌قدم ماندن در این راه، «مراقبت» است. امام علی (ع) در این باره چه می‌فرماید؟
- ۱۱۶ باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد و شکستن پیمان، به ترتیب، چه چیزی را به دنبال دارد؟
- ۱۱۷ عهده‌ی که ابتدا با خدا بسته می‌شود، مانند چیست و چرا؟
- ۱۱۸ چه چیزی رضایت خدا را در پی دارد و چه چیزی شرمندگی در مقابل او را به دنبال دارد؟
- ۱۱۹ کسی که راه رستگاری را که همان قرب به خداست، شناخته و می‌خواهد در این مسیر قدم بگذارد، با خدای خود چگونه پیمانی می‌بندد؟
- ۱۲۰ آنان که عزم قوی دارند، سرنوشت را به دست حوادث نمی‌سپارند و با قدرت به سوی هدف قدم برمی‌دارند. به همین جهت بعد از سفارش‌هایی که لقمان حکیم به فرزندش می‌کند و راه و رسم زندگی را به او نشان می‌دهد، به وی چه می‌گوید؟
- ۱۲۱ عزم به چه معنا است؟ و آدمی با عزم چه چیزی را عملی می‌سازد؟
- ۱۲۲ اولین اقدامی که برای گام برداشتن در مسیر قرب الهی و همچنین برای ثابت‌قدم ماندن در این راه، لازم است، چیست؟
- ۱۲۳ هدف از خلقت انسان چیست؟
- ۱۲۴ سرنوشت ابدی انسان‌ها بر اساس چه چیزی در دنیا تعیین می‌شود؟
- ۱۲۵ دینداری بر چند پایه استوار است، نام برده و بگویید به چه معنا است؟
- ۱۲۶ رنج و محرومیت مردم فلسطین، یمن، سوریه، عراق، بحرین و ...، نمونه آشکاری از رفتار چه کسانی است، که جز با چه چیزی برطرف نخواهد شد؟
- ۱۲۷ یکی دیگر از آثار محبت به خداوند «بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان است» آن را توضیح دهید.
- ۱۲۸ دوستی و محبت با رسول خدا (ص) و اهل بیت ایشان (علیهم السلام) نیز بایستی همچون محبت به خدا، همراه با چه چیزی می‌باشد؟
- ۱۲۹ برترین دوستان خدا چه کسانی هستند و چرا؟
- ۱۳۰ دوستان خدا چه کسانی هستند و برترین ایشان چه کسانی می‌باشند؟
- ۱۳۱ آیا این توجیه که برخی می‌گویند: «اگر قلب انسان با خدا باشد، کافی است و عمل به دستورات او ضرورتی ندارد، آنچه اهمیت دارد، درون و باطن انسان است، نه ظاهر او» با کلام خداوند سازگار است؟ خداوند در این رابطه چه می‌فرماید؟
- ۱۳۲ چه چیزی نشانه عدم صداقت در دوستی است؟
- ۱۳۳ سرپیچی از فرمان کسی که از صمیم دل دوست داشته باشیم، نشانه چیست؟
- ۱۳۴ بین محبت به خدا و آثار آن، چگونه رابطه‌ای برقرار است؟ چرا؟
- ۱۳۵ آیه شریفه ۱۶۵ سوره بقره: «وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَ الَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ» با چه محتوایی و با کدام حدیث هم پیام است؟

۱۳۶ آیه شریفه ۱۶۵، سوره بقره: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ» را ترجمه کنید.

۱۳۷ از چه رو قرآن کریم یکی از ویژگی های مؤمنان را، دوستی و محبت شدید آنان نسبت به خدا می داند؟

۱۳۸ از دقت در این حدیث امام صادق (ع) که می فرماید: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید.» کدام موضوع دریافت می شود؟

۱۳۹ عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می کند. این همه تحول به چه دلیل است؟

۱۴۰ عشق به خدا چگونه اکسیری است؟

۱۴۱ چگونه رابطه ای میان ایمان انسان به خدا و محبت وی به خدا وجود دارد؟

۱۴۲ به هر میزان که انسان به خدا بیشتر شود، محبت وی نیز به خدا بیشتر می شود.

۱۴۳ این مثال «کسی که دوستدار ثروت است، سمت و سوی همه کارهای خود را رسیدن به ثروت قرار می دهد»، بیانگر چیست؟ توضیح دهید.

۱۴۴ چه چیزی است که به زندگی آدمی جهت می دهد؟

۱۴۵ تکمیل کنید.

امام سجاد (ع) در دعای مناجات المحبین می فرماید: «بارالها! خوب می دانم هر کس لذت را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو گیرد، لحظه ای از تو روی گردان نشود، بارالها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان! دوست داشتن را از خواهانم.»

۱۴۶ چرا برخی از افراد با اینکه می گویند آخرت را قبول دارند، در زندگی خود به گونه ای عمل می کنند که گویی آخرتی در پیش نیست؟

۱۴۷ اینکه بخواهید فکر کنید عبارت "خداوند هر کس را به آنچه استحقاق دارد می رساند و حق کسی را ضایع نمی کند" رخ نمی دهد به چه دلیلی است؟ با ذکر مثال.

۱۴۸ با دقت در ترجمه این آیه بگویید کدام یک از دلایل ضرورت معاد مفهوم می گردد؟

«أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ»

ترجمه: آیا پنداشته اید که شما را عبث و بیهوده خلق کرده ایم و اینک شما به سوی ما باز نمی گردید؟

۱۴۹ با توجه به حکیم بودن خداوند، بگوئید لازمه حکمت او چیست؟ (با ذکر مثال)

۱۵۰ دلایلی را که بر ضرورت معاد دلالت دارند نام ببرید.

۱۵۱ یکی از دلایلی که بر امکان معاد دلالت دارد، «اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت» است؛ آن را توضیح دهید.

۱۵۲ در قرآن کریم بعد از یکتاپرستی، از کدام موضوع بیشتر سخن گفته شده است؟

۱۵۳ پیامبران الهی مرگ را چگونه می دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را در کنار کدام موضوع سرلوحه دعوت خود قرار داده اند؟

۱۵۴ خود حقیقی چگونه با موضوع قضاوت قاضی دادگاه ارتباط پیدا می کند؟

۱۵۵ منظور از خود حقیقی چیست و چه ویژگی هایی دارد؟

۱۵۶ موانع رسیدن به هدف یا عوامل سقوط و گناه و دور ماندن از هدف کدام است؟

۱۵۷ انسان در رؤیای صادقه از کدام ظرف خارج می شود و به کجا می رود؟

۱۵۸ آیا رؤیاهای صادقه به گونه ای است که شخص سابقه ذهنی درباره آنها دارد؟

۱۵۹ شیطان برخلاف نفس امّاره چگونه عاملی است و خود را از چه کسانی برتر می پندارد و چگونه سوگندی یاد کرده و کارش چیست؟

۱۶۰ رؤیای صادقه را تعریف کنید.

۱۶۱ با ذکر مثال بگویید قوانین و مقررات جامعه و روابط بین افراد بر پایه پذیرش چه چیزی بنا شده اند؟

۱۶۲ ویژگی های بُعد روحانی و غیر جسمانی را بیان کنید.

۱۶۳ آیا توجه به آخرت، لزوماً بی توجهی به دنیا و عقب ماندگی را در پی دارد؟

۱۶۴ چرا برخی از افراد با اینکه می گویند آخرت را قبول دارند، در زندگی به گونه ای عمل می کنند که گویی آخرتی در پیش نیست؟

۱۶۵ امام حسین (ع) خطاب به یارانش مرگ را به چه چیزی تشبیه کردند؟

۱۶۶ آنگاه که امام حسین (ع) در دوراهی ذلت و شهادت قرار گرفت، کدام یک را انتخاب کرد و چه فرمود؟

- ۱۶۷ چرا آنگاه که امام حسین(ع) در دوراهی ذلت و شهادت قرار گرفت، شهادت را برگزید؟
- ۱۶۸ آیا نترسیدن خدایپرستان واقعی از مرگ به این معناست که آنها آرزوی مرگ می‌کنند و چرا؟
- ۱۶۹ خدایپرستان حقیقی معتقدند مرگ برای چه کسانی ناگوار و هولناک است؟
- ۱۷۰ اولین اثر و پیامد اعتقاد به معاد چیست؟
- ۱۷۱ از دقت در آیه ۶۹ مائده: «... من آمن بالله و اليوم الآخر و عمل صالحاً فلا خوفٌ علیهم و لا هم یحزنون»، کدامیک از آثار و پیامدهای اعتقاد به معاد دریافت می‌شود؟
- ۱۷۲ از دیدگاه پیامبر (ص) باهوش‌ترین مؤمنان چه کسانی هستند؟
- ۱۷۳ دقت در آیات مربوط به آفرینش انسان، نشان می‌دهد که انسان دارای چگونه ابعادی است. آنها را نام برده و ویژگی‌های هر یک را بیان کنید.
- ۱۷۴ در چه صورت داستان زندگی انسان پایانی اندوهناک خواهد داشت؟
- ۱۷۵ از پرسش‌های فراگیری که در طول تاریخ، ذهن عموم انسان‌ها را به خود مشغول کرده است، چیست؟
- ۱۷۶ ما انسان‌ها برای استفاده از سرمایه‌های بزرگ، به چه میزان فرصت داریم و این فرصت چه زمانی پایان می‌یابد؟
- ۱۷۷ هدف ما انسان‌ها باید به اندازه چه چیزی باشد؟
- ۱۷۸ خداوند علاوه بر سرمایه‌های بزرگ که به انسان عطا کرده است، چه کسانی را و به چه طریقی برای بیان راه رستگاری به سوی ما فرستاد؟
- ۱۷۹ گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب چه چیزی می‌شود و قرآن کریم عامل درونی این حالت را چه نامیده و به چه معناست؟
- ۱۸۰ با توجه به اینکه خداوند متعال شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در وجود همه ما قرارداده است. چه نتیجه‌ای در پی دارد؟
- ۱۸۱ گرایش انسان به خیر و نیکی را توضیح دهید.
- ۱۸۲ این دو بیت به کدامیک از سرمایه‌های انسان اشاره دارد؟
- دوست نزدیک‌تر از من به من است
وین عجب‌تر که من از وی دورم
چه کنم با که توان گفت که او
در کنار من و من مهجورم
- ۱۸۳ چه چیزی سبب دوری ما از خداوند می‌شود که در نهایت بازگشت به خود می‌توانیم او را در کنار خود بیابیم؟
- ۱۸۴ این آیه از قرآن به کدامیک از سرمایه‌های انسان اشاره دارد؟
- «أنا هدیناه السَّبیل
أما شاکرا و أما کفورا
ما راه را به او نشان دادیم
یا سپاسگزار خواهد بود و یا ناسپاس»
- ۱۸۵ چرا خداوند سرمایه‌هایی برای انسان قرار داده است؟
- ۱۸۶ رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او با گام برداشتن به سوی کدام هدف میسر می‌شود؟
- ۱۸۷ شخصی می‌گوید: «لازمه تقرب به خدا این است که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود، با او موافقید یا خیر؟ چرا؟
- ۱۸۸ امیرالمومنین علی (ع) رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت چه کسی آغاز کرد و جلوه‌گاه چه چیزهایی شد و وقتی به شخصیت ایشان می‌نگریم پی می‌بریم که ایشان در چه چیزهایی بی‌نظیر است؟ [ذکر نمونه‌هایی از بی‌نظیر بودن ایشان].
- ۱۸۹ آیا تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا بد است و دلیل آن چیست و ذکر چه نکته‌ای در پاسخ به این سؤال اهمیت دارد؟
- ۱۹۰ اهداف به چند دسته تقسیم می‌شوند، کدامیک خوب بوده و برای زندگی ما ضروری است و نکته مهمی که درباره این اهداف باید بدانیم چیست؟
- ۱۹۱ با توجه به اینکه آفرینش آسمان‌ها و زمین حق است (هدف‌دار بودن)، آیا انسان از این قاعده کلی جداست؟ (توضیح دهید).
- ۱۹۲ جملات درست یا نادرست را مشخص کنید.
- الف ما به مصلحتی که خداوند در تمام وظایف بر دشمنان گذاشته است پی می‌بریم.
- ب مهم‌ترین فایده روزه تقوا است.
- پ تقوا به معنای حفاظت و ایمان محکم و استوار است.
- ت نماز مصداق کامل تمرین صبر است.
- ث اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد روزه‌اش باطل است.

۱۹۳ با توجه به آیه «اقم الصلوة ان الصلاة تنهى عن الفحشاء و المنکر و لذكر الله اکبر» به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف نماز انسان را از چه چیزهایی دور می‌کند؟

ب ثمره نماز چیست؟

پ کدامیک از اثرات نماز در این آیه برتر است؟

۱۹۴ جملات درست یا نادرست را مشخص کنید.

الف عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد.

ب بار الها خوب می‌دانم هر کس لذت عبادت را چشیده باشد غیر تو را اختیار نکند.

پ بارالها! ای آرمان عاشقان و ای نهایت آرزوی مشتاقان.

ت بارالها دوست داشتنت را با عبادتم خواهانم.

ث ارزش هر انسانی به اندازه عبادتی است که دوست می‌دارد.

۱۹۵ اصطلاحات زیر را تعریف کنید:

الف تولی:

ب تبری:

۱۹۶ با توجه به آیه «قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحبکم الله و یغفر لکم ذنوبکم» به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف لازمه دوستی با خدا چیست؟

ب پیروی کردن از خداوند چه نتایج به دنبال دارد؟

پ این آیه به کدام پایه اسلام اشاره می‌کند؟

۱۹۷ با توجه به آیه «و من الناس من یتخذ من دون الله اندادا، یحبونهم کحب الله و الذین آمنوا اشد حبا لله» به سوالات زیر پاسخ دهید.

الف بعضی از مردم چه چیزی را به جای خدا می‌گیرند؟

ب در این آیه به چه ویژگی مؤمنان اشاره می‌شود؟

پ براساس آیه فوق انسان‌ها در دوستی چند دسته‌اند؟

۱۹۸ مطابق آیات سوره اسراء، گزینش صرف اهداف دنیای چه سرانجامی برای فرد دارد؟

۱۹۹ با توجه به آیه «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی رحمت فرما...» سرانجام چنین افرادی چیست؟

۲۰۰ مطابق آیه ۱۹ سوره اسراء: «آن کس که سرای آخرت را بطلبد و ... پاداش داده خواهد شد» شرط پاداش داده شدن انسان چیست؟

پاسخنامه تشریحی

۱- از امیرالمؤمنین علی (ع) پرسیدند:

زیرک ترین انسان کیست؟ فرمود: کسی که از خود و عمل خود برای بعد از مرگ حساب بکشد. پرسیدند: چگونه؟

فرمود: چون صبح تا شب به کار و زندگی پرداخت، در شب به خود برگردد و بگوید: ای نفس! امروز روزی بود که بر تو گذشت و دیگر باز نمی گردد. خدا درباره این روز از تو خواهد پرسید که آن را چگونه گذراندی و در آن چه کردی؟ آیا به یاد او و سپاس از او بودی؟ آیا گره از کار فروبسته مؤمنی گشودی؟ آیا گرد غم از چهره‌ای زدودی؟ آیا ...؟

۲- اعمال پیامبران و امامان معیار و میزان سنجش اعمال قرار می‌گیرد؛ زیرا اعمال آنان عین آن چیزی است که خدا به آن دستور داده است. از این رو، هر چه عمل انسان‌ها به راه و روش آنان نزدیک‌تر باشد، ارزش افزون‌تری خواهد داشت.

۳- این تغییرات چنان گسترده و عمیق است که آسمان‌ها و زمین به آسمان‌ها و زمینی دیگر تبدیل می‌شوند.

۴- الف)

۱- در آخرت بهره‌ای نخواهند داشت. ۲- خداوند در قیامت با آن‌ها سخن نمی‌گوید و به آنان نمی‌نگرد.

۳- خداوند آن‌ها را از گناه پاک نمی‌کند. ۴- در نهایت عذاب دردناکی در انتظارشان است.

ب)

۱- پادشاه عظیم دریافت خواهند کرد. ۲- خداوند نیز به پیمان با این افراد وفادار می‌ماند.

۵- ۱- تصمیم و عزم برای حرکت ۲- عهد بستن با خدا ۳- مراقبت ۴- محاسبه و ارزیابی

۶- محبت و دوستی

۷- این آیه بیانگر امکان معاد در پرتو اشاره به «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، (رستاخیز طبیعت) است.

۸- هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد.

اگر کسی سرمایه‌ای اندک داشته باشد، به کاری کوچک روی می‌آورد. ولی هر چه بر این سرمایه افزون گردد، هدف‌های بزرگ‌تری را می‌تواند مدنظر قرار دهد و به کارهای بزرگ‌تری رو آورد.

۹- خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا با استفاده از سرمایه عقل، راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

۱۰- افراد زیرک با انتخاب خدا به‌عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجا که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

۱۱- هدف و مسیر هر کس با توانایی‌ها و سرمایه‌هایش هماهنگی دارد. یعنی سرمایه‌اندک موجب روی آوردن به کارهای کوچک می‌شود و هر چه سرمایه افزون گردد، هدف‌های بزرگ‌تری را مدنظر قرار می‌دهد.

۱۲- نماز - روزه

۱۳- در عرصه قیامت، تصویر اعمال انسان یا گزارشی از عمل انسان نمایش داده نمی‌شود؛ بلکه خود عمل نمایان می‌شود و هر کس عین عمل خود را می‌بیند.

۱۴- فرشتگان در طول زندگی انسان‌ها، همواره مراقب آنها بوده‌اند و تمامی اعمال آنها را ثبت و ضبط کرده‌اند.

۱۵- پیامبران و امامان بهترین گواهان روز قیامت‌اند. زیرا ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مصون و محفوظ‌اند.

۱۶- با نیت خالص به خدا پناه بردن است.

۱۷- اسوه بودن آن بزرگان مربوط به اموری که به طور طبیعی و با تحولات صنعتی تغییر می‌کنند، نیست. وسایل حمل و نقل، وسایل خانه، امکانات شهری، شکل و جنس پارچه‌ها و لباس‌ها از این قبیل‌اند.

اسوه بودن در اموری است که همواره برای بشر خوب و باارزش بوده‌اند. عدالت، گذشت، فداکاری، مهربانی، داشتن نظم و برنامه در زندگی و ... از ارزش‌هایی است که همواره مورد احترام بشر بوده است و با گذشت زمان، حتی درک بهتری از آن‌ها نیز به دست آمده است.

۱۸- قرآن کریم، پیامبر (ص) را به عنوان الگو معرفی می‌کند و می‌فرماید: «رسول خدا برای شما نیکوترین اسوه است».

۱۹- برای حرکت در مسیر هدف، وجود اسوه و الگوهایی که راه را با موفقیت طی کرده و به مقصد رسیده‌اند، بسیار ضروری است. زیرا وجود این الگوها:

اولاً به ما ثابت می‌کند که این راه موفقیت‌آمیز است.

ثانیاً می‌توان از تجربه آنان استفاده نمود و مانند آن عمل کرد.

و از همه مهم‌تر اینکه می‌توان از آنان کمک گرفت و با دنباله روی از آنان سریع‌تر به هدف رسید.

۲۰- ۱- فواید محاسبه نفس: الف) آگاهی از عیب (وقف علی عیوبه) ب) پی بردن به گناهان (احاطه بذنوب) ج) جبران گناهان (استقلال الذنوب) د) برطرف کردن عیب‌ها (اصلاح العیوب)

۲- ثمره محاسبه: اصلاح خود (اصلاح نفس)

۳- ثمره محاسبه: خوشبختی و سعادت (سعد)

۲۱- بعد از محاسبه اگر معلوم شود که در انجام عهد خود موفق بوده‌ایم، خوب است خدا را سپاس بگوییم و شکر گزار او باشیم؛ زیرا می‌دانیم که او بهترین پشتیبان ما در انجام پیمان‌هاست.

۲۲) بر آنچه (در این مسیر) به تو می رسد صبر کن که این از عزم و اراده در کارهاست.

۲۳) ترجمه: بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستان بدارد و گناهانتان را ببخشد و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

۲۴) ۱- پیروی از دستورات خداوند ۲- دوستی با دوستان خدا ۳- بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان، بخشی از آثار محبت به خدا است.

۲۵) دو بُعد: ۱- جسمانی ۲- روحانی

۲۶) از پیامدهای مهم این نگرش برای انسانی که گرایش به جاودانگی دارد، این است که می‌کوشد راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را پیش بگیرد و خود را به هر کاری سرگرم سازد تا آینده تلخی را که در انتظار دارد، فراموش کند.

۲۷) سبب می‌شود دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و شجاعت به مرحله عالی آن برسد و آنگاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد، و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، انسان‌ها به استقبال شهادت بروند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار کنند.

۲۸) افراد زیرک با انتخاب خدا به‌عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجا که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان‌ودل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

۲۹) با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن استعدادهای انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او»، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخ‌گوی این دو ویژگی باشد، آن هدف کامل‌تر است.

۳۰) استفاده از عطر - شانه‌زدن موها - پوشیدن لباس روشن و تمیز - پاک بودن تمامی بدن

۳۱) شقاوت

۳۲) در آن زمان مردم در سختی بودند، اما امروز ما در شرایط بهتری هستیم و عموم مردم توانایی پوشیدن چنین لباسی را دارند.

۳۳) هم برای آراستگی باطنی خود تلاش می‌کردند و هم به آراستگی ظاهری خود توجه داشتند.

۳۴) زیبایی

۳۵) مقبولیت

۳۶) عفاف

۳۷) آراستگی - مقبولیت

۳۸) عبادت

۳۹) آراستگی - زیبایی

۴۰) عشق و محبت الهی افسردگی، ترس و یأس را از بین می‌برد و به انسان نشاط و شجاعت و قدرت می‌بخشد، محبت الهی فرد تنبل را چالاک و زرتنگ، بخیل را بخشنده، کم‌طاقت و ناشکیبا را صبور و شکیبا می‌کند.

۴۱) بردبار - پاکدامنی

۴۲) در حرم خدا غیرخدا را جا ندهد.

۴۳) پیروی از خداوند لازمه دوستی با خداست.

۴۴) ۱- پیروی از خدا ۲- دوستی با دوستان خدا ۳- بیزاری از دشمنان خدا و مبارزه با آنان

۴۵) محبت و دوستی

۴۶) خدا

۴۷) نه - آری

۴۸) تبری

۴۹) دینداری - دوستی با دوستان خدا - دشمنی با دشمنان خدا

۵۰) پیروی از او

۵۱) ۱) رفتن او بیشتر از ۴ فرسخ شرعی و مجموعه رفت و برگشت او ۸ فرسخ باشد. (۴۵ کیلومتر)

۲) بخواهد کمتر از ده روز در جایی بماند.

۳) برای انجام کار حرام سفر نکرده باشد.

۵۲) خوردن، آشامیدن، دروغ بستن به خدا و پیامبر و جانشینان پیامبر، رساندن غبار غلیظ به حلق، فرو بردن تمام سر در آب، استمناء، باقی‌ماندن بر جنابت تا اذان صبح (چهار مورد از نه مورد ذکر شده کافی است).

۵۳) به میزان تسلط او بر خویش، خودنگهداری و تقوا بستگی دارد.

۵۴) اگر کسی بر چیز حرامی روزه خود را باطل کند، کفاره جمع بر او واجب می‌شود.

۵۵) صبر و پایداری

۵۶) مصلحت

۵۷) تقوا

۵۸) زیرا بُعد جسمانی و مادی انسان تجزیه و تحلیل می‌پذیرد و سرانجام فرسوده و متلاشی می‌گردد و به مکان و زمان نیازمند و محدود است.

۵۹) غافل کردن از خدا و یاد او - زیبا و لذت بخش نشان دادن گناه - سرگرم کردن به آرزوهای سراب‌گونه دنیایی

۶۰) زیبا و لذت بخش نشان دادن گناه

۶۱ ایجاد کینه و دشمنی میان مردم - غافل کردن مردم از خدا و یاد او

- ۱) نمی‌توانند آن را تغییر دهند.
 ۲) بلکه باید خود را با آن هماهنگ کنند.
 ۳) و با آگاهی کامل از آن برنامه زندگی خود را تنظیم و سعادت زندگی خویش را تأمین کنند.
- الف) انسان‌ها
- ۱) اگر کسی سیگار بکشد و بهداشت را رعایت نکند، به امراض گوناگون مبتلا می‌شود.
 ۲) همچنان اگر کسی اهل مطالعه و تحقیق باشد، به طور طبیعی به علم و آگاهی دست می‌یابد.
 ۳) یا اگر روزانه ورزش کند، به سلامتی و تندرستی خود کمک کرده است.
- ب) مثلا
- نتیجه طبیعی خود عمل

۶۳ تجسم خود عمل

۶۴ تجسم خود عمل

۶۵ هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می‌دهیم، حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت‌بخش یا دردآور مجسم می‌شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می‌بیند.

۶۶ الف)

۱. وجود حیات ۲. وجود شعور و آگاهی

ب)

۱. وجود حیات ۲. وجود شعور و آگاهی

۶۷ نوع دیگر از رابطه میان عمل و پاداش و کیفر وجود دارد که عمیق‌تر و کامل‌ترین از دو نوع قبلی است. آنچه انسان با خود به قیامت می‌برد، باطن اعمالی است که اکنون در این دنیا قابل مشاهده نیست.

هر عملی که ما در زندگی دنیوی انجام می‌دهیم، حقیقت و باطن آن عمل در جهان آخرت به صورت زشت یا زیبا، لذت‌بخش یا دردآور مجسم می‌شود و انسان خود را در میان باطن اعمال خود می‌بیند. پس آنچه در روز قیامت به عنوان پاداش یا کیفر به ما داده می‌شود، عین عمل ماست.

به عنوان مثال، کسی که ربا می‌خورد و یا مال یتیمی را به ناحق تصاحب می‌کند، اگر باطن و چهره واقعی عمل او در همین دنیا برملا شود، همگان خواهند دید که او در حال خوردن آتش است؛ اما در دنیا این آتش آشکار نمی‌شود و هنگامی که او وارد جهان آخرت می‌شود و پرده‌ها کنار می‌رود، حقیقت و باطن عمل عیان می‌گردد و آتش از درون او زبانه می‌کشد.

۶۸ رابطه قراردادی - رابطه قراردادی

۶۹ تأثیر «آثار متأخر» در زندگی برزخی.

۷۰ در رابطه از نوع قراردادی است که انسان‌ها می‌توانند با وضع قوانین جدید این رابطه‌ها را تغییر دهند؛ برای مثال، اگر کیفر جرمی زندان است، آن را به پرداخت جریمه نقدی تبدیل کنند.

۷۱ الف) مدسازی‌های غلط ب) تولید و نشر مطالب نامناسب و غیراخلاقی در فضای مجازی ج) ایجاد یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج د) ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران.

۷۲ انسان از اعمال «آثار ماتقدم» و «آثار متأخر» در روز قیامت آگاه می‌شود.

۷۳ پرونده بسیاری از اعمال حتی بعد از حیات ما نیز باز می‌ماند (آثار متأخر)؛ به‌عنوان مثال:

الف) اگر کسی کتابی را به کسی یا کتابخانه‌ای هدیه دهد، یا مطلب مفیدی را به دیگران آموزش دهد، تا وقتی که آن کتاب توسط دیگران خوانده می‌شود و آموزش‌های وی به دیگران منتقل می‌شود یا از آن استفاده می‌شود، در پرونده عمل او پاداش می‌نویسند و بر حسنت او می‌افزایند، گرچه خود فرد از دنیا رفته باشد.

ب) در مقابل، کسی که راه و رسم غلط و مخالف فرمان الهی را از خود بر جای می‌گذارد، تا وقتی آثار این راه و رسم غلط در فرد یا جامعه باقی است، گناه در دفتر اعمال وی ثبت می‌شود و روزبه‌روز بر عذاب وی افزوده می‌شود.

۷۴ فرشتگان می‌گویند: مگر پیامبران برای شما دلایل روشنی نیاوردند؟ آنان می‌گویند: بلی! فرشتگان نیز تقاضای آنها را نمی‌پذیرند و درخواستشان را بیجا می‌دانند.

۷۵ ترجمه آیه: «در آن روز به انسان خبر داده می‌شود به آنچه پیش از مرگ فرستاده و آنچه پس از مرگ فرستاده است.»

۷۶ دوزخیان به خداوند می‌گویند: ما را از اینجا بیرون بر که اگر به دنیا باز گردیم، عمل صالح انجام می‌دهیم.

پاسخ قطعی خداوند این است که:

۱- آیا در دنیا به اندازه کافی به شما عمر ندادیم تا هر کس می‌خواست به راه راست آید؟

۲- ما می‌دانیم اگر به دنیا باز گردید، همان راه گذشته را پیش می‌گیرید.

۷۷

پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و امکان دارد بر اعمال نیک و بد آن افزوده و یا از آنها کاسته شود.

۷۸ ۱. باتقوا و پرهیزگار باشیم. ۲. انفاق کنیم. ۳. خشم خود را فرو بریم. ۴. از خضای دیگران بگذریم. ۵. نیکوکار باشیم. ۶. چنانچه مرتکب عمل زشت و گناه شدید توبه کرده و طلب آمرزش کنیم.

۷۹ دوستان و هم‌نشینان انسان در آنجا، پیامبران، راستگویان، شهیدان و نیکوکاران‌اند و آنان چه نیکو هم‌نشینانی هستند.

۸۰ در بهشت انسان همیشه شاداب و سرحال است و همواره احساس طراوت و تازگی می‌کند.

۸۱ بالاترین نعمت بهشت، یعنی رسیدن به مقام خشنودی خدا را برای خود می‌یابند و از این رستگاری بزرگ مسرورند.

۸۲ الف) گفت‌وگوی فرشتگان با انسان ب) سخن گفتن پیامبر (ص) با کشته‌شدگان جنگ بدر.

۸۳ هر یک از بهشتیان در درجه‌ای خاص از بهشت قرار می‌گیرند.

۸۴ از هر دری فرشتگان برای استقبال به سوی بهشتیان می‌آیند و به بهشتیان سلام می‌کنند و می‌گویند: خوش آمدید؛ وارد بهشت شوید و برای همیشه در آن زندگی کنید.

۸۵ یک در مخصوص پیامبران و صدیقان، یک در مخصوص شهیدان و درهای دیگر برای گروه‌های دیگر است.

۸۶ بهشت هشت در دارد که بهشتیان از آن درها وارد می‌شوند.

- ۸۷) بهشت آماده استقبال و پذیرایی از نیکوکاران و رستگاران است و چون بهشتیان سر رسند، درهای آن را به روی خود گشوده می‌بینند.
- ۸۸) بهشت جایی است که پس از پایان حسابرسی، نیکوکاران و رستگاران را به سوی آن راهنمایی می‌کنند.
- ۸۹) با توجه به اینکه عامل شعور و آگاهی انسان در دنیا روح وی است و روح در برزخ، به حیات خود ادامه می‌دهد، یکی از ویژگی‌های برزخ، وجود شعور و آگاهی در آن خواهد بود.
- ۹۰) ۱- وجود حیات ۲- وجود شعور و آگاهی ۳- وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا
- ۹۱) حیات - حیات و فعالیتش
- ۹۲) پس از مرگ، اگرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود اما فرشتگان، حقیقت وجود انسان را که همان روح اوست، «توقی» می‌کنند.
- ۹۳) ایشان همان‌گونه که در دنیا ناظر و شاهد بر اعمال انسان‌ها بوده‌اند، در روز قیامت نیز شاهدان دادگاه عدل الهی‌اند و چون ظاهر و باطن اعمال انسان‌ها را در دنیا دیده‌اند و از هر خطایی مضمون و محفوظ‌اند، بهترین گواهان قیامت‌اند. رسول خدا (ص) نیز شاهد و ناظر بر همه پیامبران و امت‌هاست.
- ۹۴) برخی از شاهدان عبارت‌اند از: الف) پیامبران و امامان ب) فرشتگاه الهی ج) اعضای بدن انسان
- ۹۵) بر اساس آیات و روایات، در این روز شاهدان و گواهان بر اعمال و رفتار انسان‌ها در پیشگاه خداوند شهادت می‌دهند.
- ۹۶) عالم برزخ میان زندگی دنیایی و حیات اخروی قرار گرفته است و آدمیان، پس از مرگ وارد آن می‌شوند و تا قیامت در آنجا می‌مانند.
- ۹۷) نامه عمل انسان با نامه‌های ثبت‌شده در دنیا تفاوتی اساسی دارد.
- نامه‌های این دنیا، صرفاً گزارشی از عمل است که به صورت کلمات و نوشته درآمده است؛ اما نامه عمل انسان به گونه‌ای است که خود عمل و حقیقت آن را در بر دارد.
- ۹۸) نامه عمل نیکوکاران را به دست راست و نامه عمل بدکاران را به دست چپ آنها می‌دهند.
- ۹۹) در این مرحله وقایعی رخ می‌دهد تا انسان‌ها آماده دریافت پاداش و کیفر شوند و اما آن حوادث به ترتیب عبارتند از: ۱- زنده شدن همه انسان‌ها ۲- کنار رفتن پرده از حقایق عالم ۳- برپا شدن دادگاه عدل الهی ۴- دادن نامه اعمال ۵- حضور شاهدان و گواهان.
- ۱۰۰) نیکوکاران (محسنین)
- ۱۰۱) قیامت اتفاق می‌افتد تا آغازی باشد بر حیات ابدی انسان.
- ۱۰۲) توکل و اعتماد بر خداوند
- ۱۰۳) از آن‌جا که نوجوانی و جوانی، دوران تصمیم‌های بزرگ و سرنوشت‌ساز است. هرچه عمر می‌گذرد و قوای انسان به سستی می‌گراید، توان انسان برای تصمیم‌های بزرگ نیز کاهش می‌یابد.
- ۱۰۴) به توکل و اعتماد بر خدا
- ۱۰۵) اهل معرفت
- ۱۰۶) اگر انسان در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند.
- ۱۰۷) خیر - بلکه انسان باید در قلب خود بر خدا توکل کند و واقعاً او را تکیه‌گاه خود ببیند. اگر این‌گونه باشیم، خداوند کارهای ما را به بهترین وجه چاره خواهد کرد و آن چیزی را که حقیقتاً به نفع ماست پیش خواهد آورد.
- ۱۰۸) گاهی چیزهایی را به نفع خود می‌پنداریم در حالی که به ضرر ماست یا اموری را به ضرر خود می‌دانیم در حالی که به نفع ماست.
- ۱۰۹) زیرا خداوند آینده‌ای را می‌بیند که ما نمی‌بینیم و به مصلحت‌هایی توجه دارد که ما درک نمی‌کنیم.
- ۱۱۰) هر نتیجه‌ای که به دست آید.
- ۱۱۱) انسان متوکل خداوند را تکیه‌گاه مطمئن خود می‌یابد و در عین عمل به وظایف، امورش را به او واگذار می‌کند و خود را تحت حمایت خداوند قرار می‌دهد.
- ۱۱۲) بر اساس رفتار آنان در دنیا
- ۱۱۳) پیامبر اکرم (ص) همواره از اهل بیت به عنوان انسان‌هایی برتر که مسیر زندگی را با موفقیت پیموده‌اند و پیروی از آنان موجب رستگاری و نجات انسان می‌شود، یاد کرده و ما را به الگو گرفتن از آنان دعوت کرده است.
- ۱۱۴) یکی از بهترین زمان‌های محاسبه سالانه، شب‌های قدر ماه مبارک رمضان است تا بتوانیم براساس آن، تصمیم‌های بهتری برای آینده بگیریم.
- ۱۱۵) امام علی (ع) می‌فرماید: «گذشت ایام، آفاتی در پی دارد و موجب از هم گسیختگی تصمیم‌ها و کارها می‌شود.»
- ۱۱۶) باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد.
- ۱۱۷) عهده‌ای که ابتدا بسته می‌شود، مانند نوزادی است که باید از او «مراقبت» شود تا با عهده‌شکنی، آسیب نبیند.
- ۱۱۸) باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد، رضایت خدا را در پی دارد و شکستن پیمان، شرمندگی در مقابل او را به دنبال می‌آورد.
- ۱۱۹) با خدای خود پیمان می‌بندد که آنچه خداوند برای رسیدن به این هدف مشخص کرده است، یعنی واجبات الهی را انجام دهد و خداوند را خشنود سازد؛ همچنین از انجام آنچه که ما را از این هدف دور می‌سازد، یعنی کارهای حرام، اجتناب کند.
- ۱۲۰) «وَ اصْبِرْ عَلَىٰ مَا اصابَكَ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ؛ بر آنچه (در این مسیر) به تو می‌رسد صبر کن که این از عزم و اراده در کارهاست.»
- ۱۲۱) عزم به معنای اراده و تصمیم بر انجام کاری است. آدمی با عزم خویش، آنچه را که انتخاب کرده است، عملی می‌سازد.
- ۱۲۲) تصمیم و عزم برای حرکت
- ۱۲۳) رسیدن به مقام خداوند
- ۱۲۴) بر اساس اعمال انسان‌ها
- ۱۲۵) دینداری بر دو پایه استوار است: تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و تبری (بیزاری از باطل و پیروان او).

۱۲۶) مستکبران - مبارزه

۱۲۷) عاشق روشنایی، از تاریکی می‌گریزد و آن کس که به دوستی با خدا افتخار می‌کند، با هر چه ضد خداست، مقابله می‌نماید. او دوستدار حق و دشمن باطل است. عاشقان خدا پرچمدار مبارزه با ستم و ستمگران بوده‌اند. همه پیامبران، از حضرت نوح (ع) و حضرت ابراهیم (ع) تا پیامبر اسلام (ص) زندگی خود را در مبارزه با ستم و پلیدی گذراندند و پرچم مبارزه را از نسلی به نسل بعد منتقل کردند. نمی‌شود کسی دوستدار خداوند باشد؛ اما زشتی و ستم را در جامعه ببیند و سکوت اختیار کند.

۱۲۸) این دوستی و محبت نیز بایستی همچون محبت به خدا، همراه با عمل و پیروی از آنان باشد.

۱۲۹) برترین دوستان خدا، رسول خدا (ص) و اهل بیت ایشان (علیهم السلام) می‌باشند که با تمام وجود به خدا عشق ورزیدند و زندگی خود را در اطاعت کامل خداوند سپری کردند.

۱۳۰) انبیاء و اولیای الهی و مجاهدان راه حق و آنان که در مسیر بندگی خدا حرکت کردند، دوستان خدا هستند و برترین این دوستان، رسول خدا (ص) و اهل بیت ایشان (علیهم السلام) می‌باشند.

۱۳۱) این توجیه با کلام خداوند سازگار نیست. خداوند، عمل به دستوراتش را که توسط پیامبر ارسال شده است، شرط اصلی دوستی با خود اعلام می‌کند: «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ، فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»؛ بگو اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستانتان بدارد و گناهانتان را ببخشد و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

۱۳۲) این که انسان از صمیم دل کسی را دوست داشته باشد اما از فرمایش سرپیچی کند، این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

۱۳۳) این سرپیچی نشانه عدم صداقت در دوستی است.

۱۳۴) رابطه دو سویه است - یعنی همان طور که محبت خدا موجب بروز این آثار می‌شود، تداوم و استمرار در پیروی از دستورات خداوند و عشق ورزیدن به دوستان و برائت از دشمنانش، موجب تقویت محبت انسان به خدا نیز می‌شود.

۱۳۵) آیه شریفه ۱۶۵ سوره بقره: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَتَدْرُكُونَ أَنَّ اللَّهَ» که بیانگر محبت به خداست با این حدیث امام صادق (ع) که می‌فرماید: «قلب انسان حرم خداست؛ در حرم خدا غیر خدا را جا ندهید، هم پیام است.

۱۳۶) ترجمه آیه: «و بعضی از مردم همتا پانی را به جای خدا می‌گیرند آنان را دوست می‌دارند مانند دوستی خدا، اما کسانی که ایمان آوردند به خدا محبت بیشتری دارند،

۱۳۷) از آن جا که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد.

۱۳۸) محبت به خدا

۱۳۹) این همه تحول به این دلیل است که قلب انسان جایگاه خداست و جز با خدا آرام و قرار نمی‌یابد.

۱۴۰) عشق به خدا چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.

۱۴۱) به هر میزان که ایمان انسان به خدا بیشتر شود، محبت وی نیز به خدا بیشتر می‌شود.

۱۴۲) ایمان

۱۴۳) نقش محبت - محبت و دوستی سرچشمه بسیاری از تصمیم‌ها و کارهای انسان است. فعالیت‌هایی که آدمی در طول زندگی انجام می‌دهد، ریشه در دل‌بستگی‌ها و محبت‌های او دارد و همین محبت‌هاست که به زندگی آدمی جهت می‌دهد.

۱۴۴) محبت

۱۴۵) دوستی‌ات - انس - خودت

۱۴۶) ممکن است کسانی بر حسب عادت یا تقلید یا صرفاً به لحاظ نظری پذیرفته باشند که آخرتی هست، اما در عمل چندان به آن پای‌بند نباشند و اهل گناه و فساد باشند. اینان در حقیقت دارای ایمان قوی نیستند و صرفاً به زبان یا حداکثر در اندیشه، معاد را قبول دارند و قلباً بدان نگروده‌اند.

۱۴۷) الف) در این عالم همه به پاداش یا کیفر تمام اعمال خود نمی‌رسند.

به‌عنوان نمونه، چه بسیاری از افرادی که کارهای نیک فراوانی دارند و به جمع زیادی از انسان‌ها خدمت کرده‌اند و نیز چه بسیار کسانی که در دوران عمر خود از هیچ جنایت و خیانتی فروگذار نمی‌کنند، اما قبل از آنکه به پاداش یا سزای اعمال خود برسند چشم از جهان فرومی‌بندند.

ب) این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان‌ها را ندارد.

به عنوان نمونه، چگونه می‌توان پاداش بسیاری از اعمال مانند شهادت در راه خدا را در این دنیا داد؟ یا چگونه می‌توان در این جهان کسی را که به هزاران نفر ستم روا داشته و یا صدها نفر را قتل عام کرده است کیفر داد؟ به‌عنوان مثال اعدام کسی چون صدام و حامیان وی، به هیچ عنوان با جرم شهید کردن صدها هزار انسان بی‌گناه و معلول و شیمیایی کردن هزاران جانباز برابری نمی‌کند.

۱۴۸) ۱. این آیه که در بردارنده استهفام انکاری است، بیانگر معاد در پرتو «حکمت الهی» است.

۲. مطابق این آیه، بیهوده آفریده شدن انسان و هدف‌دار بودن آفرینش، نتیجه‌ای را به دنبال دارد و آن، بازگشت به سوی خداست.

۱۴۹) خداوند حکیم است و لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او، بیهوده و عبث نباشد. اگر خداوند تمایلات و گرایش‌هایی را در موجودات قرار داده است، امکانات پاسخگویی به آن تمایلات و نیازها را نیز در درون آنها قرار داده است، به‌طور مثال در مقابل احساس تشنگی و گرسنگی حیوانات، آب و غذا را آفریده تا بتوانند تشنگی و گرسنگی خود را برطرف کنند.

۱۵۰) ۱. معاد لازمه حکمت الهی ۲. معاد لازمه عدل الهی

۱۵۱) در برخی آیات قرآن، زندگی بعد از مرگ به‌عنوان یک جریان رایج در جهان طبیعت معرفی شده است و قرآن از کسانی که با ناباوری به معاد نگاه می‌کنند می‌خواهد تا به مطالعه جریان همیشگی مرگ و زندگی در طبیعت بپردازند تا این مسئله را بهتر درک کنند. فرارسیدن بهار، رستاخیز طبیعت است که نمونه‌ای از رستاخیز عظیم نیز هست.

۱۵۲) در قرآن کریم بعد از یکتاپرستی (توحید)، درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن گفته نشده است.

۱۵۳) پیامبران الهی، مرگ را گذرگاهی به سوی حیات برتر در جهان آخرت می‌دانند و ایمان به زندگی در جهان دیگر را، در کنار توحید و یکتاپرستی سر لوحه دعوت خود قرار داده‌اند.

۱۵۴) خود حقیقی محوری ثابت و تغییرناپذیر دارد. به همین دلیل، هر کس هر کاری را که در گذشته انجام داده به خودش نسبت می‌دهد و خودش را عامل آن می‌داند.

قوانین و مقررات جامعه و روابط بین افراد بر پایه پذیرش همین «من» ثابت بنا شده‌اند، زیرا اگر «من» ثابت نبود، شخص مجرم می‌توانست ادعا کند «من قبلی» کارهای اشتباه را انجام داده و حال این «من» تغییر کرده و من دیگری در دادگاه است، در صورتی که این‌طور نیست و هنگام قضاوت، قاضی بر اساس همین «من» ثابت، مجرم را گناهکار می‌داند و حکم را صادر می‌کند.

- ۱۵۵) خود حقیقی یا «من» و «شخصیت» انسان، در واقع حقیقت ثابت و تغییرناپذیری است که وابسته به جسم انسان نبوده و انسان به پشتوانه آن می‌گوید: «گذشته آن‌گونه بودم و اکنون این‌گونه هستم».
- و اما ویژگی‌ها: ۱) در طول زندگی حالات گوناگون پیدا می‌کند، اما محوری ثابت دارد. ۲) وابسته به جسم نیست.
- ۱۵۶) ۱. نفس اماره ۲. شیطان
- ۱۵۷) انسان در رؤیاهای صادقه از ظرف مکان و زمان خود خارج می‌شود و به زمانی در گذشته یا در آینده می‌رود، در حالی که جسم او در رختخواب است و چشم و گوش او چیزی نمی‌بیند و نمی‌شنود.
- ۱۵۸) این قبیل خواب‌ها به‌گونه‌ای است که شخص کوچک‌ترین سابقه ذهنی درباره آنها ندارد، به‌طوری که بعد از بیدار شدن آن را باور نکرده و به خواب خود اعتنا نمی‌کند، اما بعد از گذشت مدت زمانی، همان رؤیا با تمام جزئیات به وقوع می‌پیوندد و شخص را به شگفتی وا می‌دارد.
- ۱۵۹) خداوند از عاملی بیرونی خبر می‌دهد که خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد. کار او وسوسه کردن و فریب دادن است و جز این، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.
- ۱۶۰) برخی از خواب‌ها، خبر از حوادث گذشته یا رویدادهای آینده می‌دهند، یا نشان‌دهنده مکانی هستند که هرگز در بیداری آنجا را ندیده‌ایم و بعدها که به آنجا می‌رویم، آنچه را در خواب دیده‌بودیم، در خارج مشاهده می‌کنیم.
- ۱۶۱) قوانین و مقررات جامعه و روابط بین افراد بر پایه پذیرش «من» ثابت، بنا شده است. اگر از شخصی که بیست سال قبل کتابی نوشته یا یک قانون علمی را کشف کرده یا خدماتی به جامعه عرضه نموده است، اکنون تجلیل می‌کنیم و یا اگر کسی را که بیست سال قبل، به جنایتی دست زده و اکنون دستگیر شده است، محاکمه و مجازات می‌کنیم، بدان‌جهت است که آنان را همان انسان بیست سال قبل می‌دانیم، گرچه سنی از آنان گذشته و ظاهرشان تغییر کرده است.
- ۱۶۲) بُعد روحانی و غیرجسمانی انسان تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
- ۱۶۳) اعتقاد به آخرت، نه تنها سبب عقب‌ماندگی نیست، بلکه سبب تصحیح زندگی و پیش گرفتن اخلاق الهی در زندگی می‌شود.
- ۱۶۴) ممکن است کسانی برحسب عادت یا تقلید یا صرفاً به لحاظ نظری، پذیرفته باشند که آخرتی هست، اما در عمل پایبندی چندانی بدان نداشته باشند و اهل گناه و فساد باشند. اینان در حقیقت دارای ایمان قوی نیستند و صرفاً به زبان یا حداکثر در اندیشه معاد را قبول دارند و قلباً بدان نگروده‌اند.
- ۱۶۵) «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد، پس کدامیک از شما کراهت دارد که از زندان به قصر منتقل شود؟»
- ۱۶۶) شهادت را برگزید و فرمود: «من مرگ را جز سعادت، و زندگی با ظالمان را جز ننگ و خواری نمی‌بینم».
- ۱۶۷) آنگاه که حیات این دنیا چیزی جز ننگ و ذلت نباشد و فداکاری در راه خدا ضروری باشد، انسان‌ها به استقبال شهادت می‌روند و با شهادت خود راه آزادی انسان‌ها را هموار می‌کنند؛ از این رو، آنگاه که امام حسین (ع) در دوراهی ذلت و شهادت قرار گرفت، شهادت را برگزید.
- ۱۶۸) نترسیدن خدایپرستان از مرگ به این معنا نیست که آنان آرزوی مرگ می‌کنند، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، زمینه رشد خود را فراهم آورند تا بتوانند با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
- ۱۶۹) آنان معتقدند مرگ برای کسانی ناگوار و هولناک است که:
۱. زندگی را محدود به دنیا می‌بینند. ۲. و با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
- ۱۷۰) با اعتقاد به معاد، الف) پنجره امید به روی انسان باز می‌شود و ب) شورونشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد.
- ۱۷۱) اولین اثر و پیامد اعتقاد به معاد: الف) «پنجره امید به روی انسان باز می‌شود، و ب) «شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار، زندگی را فرا می‌گیرد».
- ۱۷۲) «آنان که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند».
- ۱۷۳) انسان دارای دو بُعد جسمانی و روحانی است.
- بُعد جسمانی مانند سایر اجسام و مواد: ۱- دائم در حال تغییر و دگرگونی است. ۲- سرانجام فرسوده و متلاشی می‌شود.
- در مقابل، بُعد روحانی و غیرجسمانی انسان: ۱- تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد ۲- متلاشی نمی‌شود ۳- و بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
- ۱۷۴) اگر هنگامی که انسان چشم از این دنیا فرو می‌بندد و پرورنده زندگی چندین ساله‌اش با مرگ بسته و راهی فنا و نیستی شود، پس داستان زندگی انسان پایان اندوهناکی دارد.
- ۱۷۵) چپستی مرگ و آینده انسان پس از مرگ.
- ۱۷۶) ما انسان‌ها برای استفاده از این سرمایه‌ها فرصت محدودی داریم؛ فرصتی که با مرگ انسان پایان می‌یابد.
- ۱۷۷) هدف ما باید به وسعت سرمایه‌هایمان باشد.
- ۱۷۸) علاوه بر سرمایه‌های بزرگ، خداوند، پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوز را همراه با کتاب راهنما برای ما فرستاد تا راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.
- ۱۷۹) گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها سبب می‌شود که:
- الف) در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد.
- ب) و آنگاه که به گناه آلوده شد، ۱. خود را سرزنش و ملامت کند. ۲. و در اندیشه جبران آن برآید.
- قرآن کریم، عامل درونی این حالت را «نفس لوامه»؛ یعنی نفس سرزنشگر، نامیده و به آن سوگند خورده است.
- ۱۸۰) سبب می‌شود که، همه ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داشته باشیم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزار باشیم.
- ۱۸۱) خداوند متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزار از آن را در وجود همه ما قرار داد، تا به خیر و نیکی روآوریم و از گناه و زشتی پرهیزیم. از این رو، همه ما فضائلی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم.
- ۱۸۲) سرشت یا فطرت خدا آشنا و خدا گرا.

۱۸۳ گاهی غفلت‌ها سبب دوری ما از خدا و فراموشی یاد او می‌شود.

۱۸۴ قدرت اراده و اختیار

۱۸۵ خداوند متعال برای این که انسان بتواند در مسیر رشد و کمال خود حرکت کند و به هدف خلقت یعنی عبودیت دست یابد، سرمایه‌هایی در اختیارش قرار داده است.

۱۸۶ رشد و کمال انسان و در نتیجه رستگاری او فقط با گام برداشتن به سوی این هدف، یعنی نزدیکی و تقرب به خدا میسر می‌شود.

۱۸۷ خیر، اگر اندکی تأمل کنیم، می‌بینیم که افراد زیرک با انتخاب خدا به‌عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آنجا که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان‌ودل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

۱۸۸ امیرالمؤمنان علی (ع) تکامل خود را زیرنظر و با تربیت پیامبر اکرم (ص) آغاز کرد و جلوه‌گاه همه کمالات و زیبایی‌ها شد. وقتی به شخصیت ایشان می‌نگرید، می‌بینید که ایشان در میدان علم و دانش، رشادت و جنگاوری، سخنوری و خطابه، مهربانی و دوستی، پهلوانی و جوانمردی، نیایش و عبادت، حق‌طلبی و عدالت، پس از رسول خدا (ص) بی‌نظیر است.

۱۸۹ تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن‌قدر سرگرم آنها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار بازمانیم.

۱۹۰ اهداف به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم می‌شوند، هدف‌های اصلی و فرعی هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن‌قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند.

۱۹۱ انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است.

۱۹۲

الف نادرست

ب درست

پ نادرست

ت نادرست

ث نادرست

۱۹۳

الف کار زشت و ناپسند

ب دوری از کارهای زشت و ناپسند و به یاد داشتن خداوند.

پ یاد خدا

۱۹۴

الف درست

ب نادرست.

پ نادرست

ت نادرست

ث نادرست

۱۹۵

الف دوستی با خدا و دوستان او

ب بیزاری از باطل و پیروان او

۱۹۶

الف پیروی از دستورات اوست.

ب از خدا پیروی کنید تا خدا دوستان بدارد و گناهانتان را ببخشد.

پ به تولی (دوستی با خداوند و دوستان او)

۱۹۷

الف همتایانی را به جای خدا می‌گیرند

ب دوستی خدا و محبت بیشتر به خدا

پ دسته‌ای با غیرخدا دوست می‌شوند و عده‌ای محبت و دوستی با خدا دارند.

۱۹۸ خداوند در آیه ۱۸ سوره اسراء می‌فرماید: «آن‌کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هرکس که اراده کنیم - می‌دهیم. سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود،»

پس گزینش صرف اهداف دنیوی که همان اهداف فرعی هستند، ورود با خواری و سرافکندگی به دوزخ است.

۱۹۹ خداوند در ادامه آیه می‌فرماید: «اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند،» پس سرانجام گزینش اهداف دنیوی و اخروی نصیب و بهره در آخرت است.

۲۰۰ خداوند در آیه ۱۹ سوره اسراء می‌فرماید: «آن‌کس که سرای آخرت را طلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.»

پس شرط پاداش داده شدن انسان: ۱- طلب سرای آخرت ۲- سعی و کوشش برای آن ۳- مؤمن بودن فرد است.

زندگیا بیستوی